

P ř e d k l á d a c í z p r á v a

pro Parlament České republiky

Ministryně financí předkládá Parlamentu ČR, v souladu s níže uvedenými usneseními vlády, návrh na vyslovení souhlasu s ratifikací Dohody mezi vládou České republiky a vládou Lotyšské republiky o změně Dohody mezi vládou České republiky a vládou Lotyšské republiky o podpoře a vzájemné ochraně investic, podepsané dne 25. října 1994 v Rize, a o ukončení její platnosti, která byla sjednána formou výměny nót.

Vláda České republiky přijala usnesení č. 853 ze dne 9. července 2008, kterým vyslovila souhlas s postupem České republiky při ukončování platnosti dohod o podpoře a vzájemné ochraně investic, které Česká republika uzavřela s členskými státy Evropské unie. V návaznosti na toto usnesení přijala vláda usnesení č. 1529 ze dne 1. prosince 2008, kterým vyslovila souhlas se sjednáním smluv o změně a ukončení platnosti dohod o podpoře a vzájemné ochraně investic, které Česká republika uzavřela s členskými státy Evropské unie, výměnou verbálních nót s tím, že tyto smlouvy po jejich sjednání již nebudou vládě znovu předkládány.

I.

V návaznosti na přijetí výroční zprávy Hospodářského a finančního výboru o volném pohybu kapitálu za rok 2006, Evropská komise doporučila členským státům Evropské unie, aby zvážily další platnost dohod o ochraně a podpoře investic uzavřených mezi členskými státy navzájem. Důvody tohoto doporučení jsou následující. Obsah bilaterálních investičních dohod z části náleží do působnosti Evropské unie, jejíž právní úprava má přednost před úpravou podle dohod o ochraně investic uzavřených mezi členskými státy. Nejasné právní prostředí v oblasti investic může způsobit nepřehlednou situaci při výkladu a použití dvoustranných investičních dohod Evropská komise rovněž upozornila, že síť investičních dohod mezi členskými státy není úplná. Investiční dohody proto v bilaterálních vztazích zvýhodňují investory pocházející ze zemí, které jsou smluvními stranami těchto dohod. Nerovné zacházení v rámci Evropské unie je však v rozporu s principy Smlouvy o fungování Evropské unie.

Po vstupu České republiky do Evropské unie se staly dohody o ochraně a podpoře investic uzavřené mezi členskými státy EU nekompatibilní s *acquis communautaire*. Vnitrostátní právo členských zemí EU a komunitární právo zajišťují investorům z ostatních členských zemí úroveň ochrany investic srovnatelnou se zárukami vyplývajícími z dvoustranných investičních dohod, s výjimkou možnosti zahájit proti hostitelskému státu mezinárodní rozhodčí řízení.

S ohledem na doporučení Evropské komise a shora uvedené důvody schválila vláda České republiky usnesením č. 853 ze dne 9. července 2008 postup při ukončování platnosti dohod o ochraně a podpoře investic, které Česká republika uzavřela se členskými státy Evropské unie. V návaznosti na schválený postup doporučila vláda ČR usnesením č. 1529 ze dne 1. prosince 2008 prezidentu republiky, aby zmocnil ministra zahraničních věcí ke sjednání

smluv o změně a ukončení platnosti dohod o podpoře a vzájemné ochraně investic, které ČR uzavřela se členskými státy Evropské unie, výměnou verbálních nót.

V souladu s tímto schváleným postupem předložila Česká republika ve dvou vlnách smluvním partnerům příslušných dvoustranných investičních smluv návrh na ukončení jejich platnosti dohodou. Jeho součástí byl rovněž návrh na vyloučení tzv. ochranné lhůty, během které by byly investice existující k datu ukončení platnosti investiční smlouvy chráněny po další, obvykle desetileté, období. Smlouvy o změně a ukončení platnosti investičních dohod mají být sjednány ve zjednodušené formě, tzv. výměnou verbálních nót. První vlna ukončovacích nót byla rozeslána v první polovině roku 2009, druhá v první polovině roku 2016, a to v návaznosti na řízení EU Pilot č. 7678/15/FIS zahájené z podnětu Evropské komise, jež se týkalo slučitelnosti dvoustranných investičních dohod uzavřených mezi členskými státy Evropské unie s unijním právem (dále jen „intra-EU BITs“).

Jedním z posledních impulzů, vedoucích k pokračování v ukončování platnosti intra-EU BITs jsou možné účinky Rozhodnutí Soudního dvora EU („SDEU“) o předběžné otázce ze dne 6. března 2018 ve věci Achmea (C-284/16), ve kterém SDEU uzavřel, že rozhodčí doložka v Dohodě mezi Slovenskou republikou a Nizozemským královstvím o podpoře a vzájemné ochraně investic ze dne 29. dubna 1991 je v rozporu s unijním právem. Je možné očekávat, že toto rozhodnutí bude mít dopad na všechny intra-EU BITs. Česká republika (Ministerstvo financí) vítá toto rozhodnutí, jelikož je v souladu s její pozicí zastávanou v řízení, z něhož jasně vyplývá neslučitelnost rozhodčí doložky, sjednávané v každé z intra- EU BITs s právem EU.

II.

Ve smyslu shora uvedeného rozhodnutí vlády Česká republika zaslala Lotyšské republice nótu č.j. 2/2009 ze dne 5. ledna 2009, ve které navrhuje ukončení platnosti Dohody mezi vládou České republiky a vládou Lotyšské republiky o podpoře a vzájemné ochraně investic, podepsané dne 25. října 1994 v Rize (dále jen „Dohoda“), a to formou výměny diplomatických nót. Česká republika zároveň navrhla vyloučit aplikovatelnost tzv. ochranné lhůty upravené v článku 12 odstavci 3 Dohody. Lotyšská strana na tuto nótu reagovala negativně a to nótou č. 61/82 z 9. dubna 2009. Počátkem roku 2016 byla uskutečněna druhá vlna rozesílání těchto nót a Lotyšsku byla zaslána nóta č.j. 69/2016 ze dne 29. ledna 2016. Lotyšská strana na tuto nótu odpověděla nótou č.j. 41-34201 ze dne 28. prosince 2017, kterou ukončení platnosti stávající investiční dohody formou dohody, prostřednictvím výměny nót, potvrzuje, s ukončením platnosti stávající investiční dohody dohodou souhlasí, a to včetně vyloučení aplikace tzv. ochranné lhůty, resp. článku 12, odstavce 3 Dohody.

Jak bylo uvedeno výše, smluvní strany se dohodly, že vyloučí použití článku 12 odstavce 3 stávající investiční dohody, který stanoví, že: *„Pro investice uskutečněné před ukončením této Dohody, zůstanou ustanovení této Dohody účinná po dobu 10 let od data ukončení platnosti.“* Z ujednání smluvních stran tedy plyne, že se na investice existující ke dni ukončení platnosti stávající česko-lotyšské investiční dohody již nebude po dobu dalších deseti let vztahovat ochrana podle této dohody. Zrušení desetileté ochranné lhůty eliminuje riziko případného mezinárodního rozhodčího řízení, které by mohl investor jedné smluvní strany zahájit proti druhé smluvní straně po dobu dalších deseti let od ukončení platnosti této investiční dohody.

Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Lotyšské republiky o změně Dohody mezi vládou České republiky a vládou Lotyšské republiky o podpoře a vzájemné ochraně investic,

podepsané dne 25. října 1994 v Rize, a o ukončení její platnosti, (dále jen „Dohoda o ukončení platnosti“) byla sjednána ve zjednodušené formě, tzv. výměnou verbálních nót. Nóta České republiky č.j. 69/2016 ze dne 29. ledna 2016 a následující odpovědní nota Lotyšské republiky č.j. 41-34201 ze dne 28. prosince 2017 vytvořily dohodu, která vstoupí v platnost prvního dne měsíce, následujícího po obdržení pozdější noty potvrzující splnění požadavků vnitrostátního práva nezbytných pro vstup této **Dohody o ukončení platnosti** v platnost. K tomuto datu bude také platnost **Dohody** ukončena. Verbální noty byly sjednány v jazyce anglickém.

Na lotyšské straně již byly splněny vnitrostátní požadavky nezbytné pro vstup Dohody o ukončení platnosti v platnost. Česká strana byla o tomto vyrozuměna nótou č. 41-8741 ze dne 3. dubna 2018. Vzhledem k této skutečnosti se doporučuje iniciovat ratifikační proces co nejdříve, aby tak byla vyloučena možnost případného zahájení arbitrážního řízení proti České republice podle dosud platné Dohody.

III.

Dohoda o ukončení platnosti je v souladu s ústavním pořádkem a ostatními součástmi právního řádu České republiky, se závazky vyplývajícími z členství České republiky v Evropské unii, se závazky převzatými v rámci jiných platných smluv a s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva.

Dohoda o ukončení platnosti náleží, stejně jako původní Dohoda, do kategorie prezidentských smluv. V souladu s článkem 49 Ústavy České republiky se proto Dohoda o ukončení platnosti předkládá Parlamentu České republiky k vyslovení souhlasu a poté podle článku 63 Ústavy k ratifikaci prezidentu České republiky.

Uzavření a provádění Dohody o ukončení platnosti nebude mít dopad na státní rozpočet.

V Praze dne 4. července 2018

Předseda vlády:

Ing. Andrej Babiš v. r.